

דער בעלזער קוזאל

ממענינה הנבע של בעלזא מבית 'מערכת תורות בעלזא' גליון כז | פרשת תזריע מצודע ר"ח אייר תשי"פ

ממעניני הפרשה

ויתכן לומר פירוש המדרש, על פי המובא ב"אור החיים" הקדוש על הכתוב: 'בנים אתם לה' אלקיכם לא תתגודדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת', "שבמיתת איש אין אבידה למת, אלא הרי הוא דומה לאדם ששלח בנו לסחורה לעיר אחרת, ולימים שלח האב אחר בנו, ואין העדר אלא מן המקום שהלך משם, אבל על כל פנים ישנו... מה שאין כן העכו"ם שלא נקראו בנים לה' (בבא בתרא י"ע"א), שעליהם ידו הדווים ביום מיתתם שמתים מיתה שאינם עוד בנמצא בין החיים". עכ"ל.

ונקדים, בדברי כ"ק זקני ז"ל (מרן אדמו"ר מהרי"ד ז"ע), שבפשטות, כל זמן שיהודי עודנו בחיים חיותו יכול לקיים את כל תרי"ג המצוות, אבל אחרי שנסתלק מן העולם, "היום לעשותם, למחר לקבל שכרם" (עירובין כב ע"א; עבודה זרה ג ע"א), שאז כבר אי אפשר לקיים כלום, אך זהו בסתם אדם, אבל אב שמשאיר בנים בעולם הזה ורבי המשאיר תלמידים, אזי כל מה שמוסיפים בתורה ובעבודת ה', הרי כל זה הוא מכח האב, וכל מה שתלמידיו מוסיפים בתורה ובעבודת ה', הוא מכח הרבי, ולכן גם כשהרבי והאב נמצאים כבר בעולם הבא אינם בבחינת "עומד", אלא עולים ממדריגה למדריגה על ידי בניהם ותלמידיהם. והו שאמרו בני ישראל במתן תורה (שמות כד, ז): 'ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע', שכל זמן שעודנו בעולם הזה 'נעשה' - נוכל לעשות כל מה שהשי"ת מצוה אותנו, אבל כאשר נעלה לעולם הבא נהיה רק בבחינת 'ונשמע', שנוכל להאזין אל בנינו ותלמידינו, אשר הם בעולם הזה ומוסיפים בתורה ובעבודת השי"ת.

וזה פירוש המדרש, שבשעה שאמרו בני ישראל: 'כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע', והפירוש הוא: 'נעשה' - כל ימי חיותנו, 'ונשמע' - אחר כך, ואמר השי"ת: לא כן הוא, שמלאך המות אין לו שליטה על בני ישראל, כי בני ישראל אפילו כשהם מסתלקים מן העולם הזה הם ממשיכים לחיות, שהרי הם 'בנים אתם לה' אלקיכם', ולכן: 'לא תתגודדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת', וכיון שהם ממשיכים לחיות, אם כן אפילו כשהם בעולם הבא יש גם כן בחינה של 'נעשה', ולא רק 'נשמע', כי על ידי שהם משאירים בנים ותלמידים בעולם הזה, והם מקיימים ועושים את רצון הבורא, נחשב ממש כאילו האב והרבי מקיימים בעצמם את רצון הבורא, ולכן לא 'נעשה' ואחר כך 'ונשמע', אלא 'נעשה ונעשה'. שולחן הטהור ג' משפטים כג שבת תשסב

'מאן בעי סם חיים' - שהתורה תהיה לסם חיים 'נצור לשונך מרע' - שיזחר מדיבורי לשון הרע ומחלוקת

המדרש בפרשת מצורע (ויקרא רבה טז, ב) מביא: 'מעשה ברוכל אחד שהיה מכריז... מאן בעי למזבן סם חיים, אודקין עלה רבי ינאי, הוה יתיב ופשט בתורקליניה, שמעיה דמכריז מאן בעי סם חיים... הראה לו פסוק (תהלים לד, יד - טו) 'מי האיש החפץ חיים', מה כתיב בתריה 'נצור לשונך מרע ושפתך מדבר מרמה. סוד מרע ועשה טוב... אמר רבי ינאי כל ימי הייתי קורא הפסוק הזה ולא הייתי יודע היכן הוא פשוט'.

הנה מצינו כמה פעמים בגמרא (יומא עב ע"ב; תענית ז ע"א) הלומד תורה זכה נעשית לו סם חיים, לא זכה נעשית לו סם מות. והענין הוא דאם לומד תורה לשמה אזי נעשית לו סם חיים, ואם לומד ח"ו לקנטר אזי יוצא מהלימוד מחלוקת, אז חוץ מזה שמחלוקת הוא עבירה, התורה בעצמה נעשית לו סם מות, כמו שמצינו בתלמידי רבי עקיבא (יבמות סב ע"ב) שמתו משום שלא נהגו כבוד זה בזה, אף על פי שגם אחרים לא נהגו כבוד, אך כיון שהם למדו תורה והיה אצלם מחלוקת, אז התורה בעצמה היה לו סם המות.

וזהו כוונת המדרש, שלרבי ינאי היה קשה כוונת הפסוק, דהתורה הלא הוא חיים, כמו שכתוב (משלי ג, יח) 'עץ חיים הוא למחזיקים בה', ולמה כתוב כאן 'מי האיש החפץ חיים נצור לשונך מרע', עד שבא הרוכל וביאר לו הפירוש, שהפירוש הוא 'מאן בעי סמא דחיי' שהתורה תהיה אצלו סם חיים ולא ח"ו להיפך, 'נצור לשונך מרע ושפתך מדבר מרמה, על ידי זה תהיה התורה אצלו סם חיים. שולחן הטהור כב חשון תשכח

'אין לך עסק באומה זו' - שנחשב להם מעשי המצוות שעושים הבנים והתלמידים כאילו עשאו בעצמם ממש ויחיה בבחינת 'נעשה ונעשה'

איתא במדרש בפרשת מצורע (ויקרא רבה יח, ג): "בשעה שעמדו ישראל על הר סיני ואמרו: 'כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע', באותה שעה קרא הקדוש ברוך הוא למלאך המות ואמר לו, אף על פי שעשיתי אותך קוזמוקטור [שליט ומושל] על הבריות, אין לך עסק באומה זו, למה, שהן בני, הדא הוא דכתיב (דברים יד, א): 'בנים אתם לה' אלקיכם'".

**בימי הנעורים בונים את היסודות לכל ימי החיים
והיסודות צריכים להיות חזקים**

כתוב בקהלת (יב, א), 'וזכור את בוראיך בימי בחורתך', בימי הנעורים, ימי הבחורות, 'וזכור את בוראיך', אז הוא הזמן שאתה יכול לבנות את עצמך, אז הוא הזמן שבונים את היסודות לכל ימי החיים. כשאדם רוצה לבנות בנין, אם הוא בונה יסודות, והיסודות הם חזקים, יכול הוא לבנות עליהם בנין גבוה, בנין רחב, אבל אם היסודות הם חלשים, אפילו אם יבנה עליהם בנין קטן, יפול הכל. 'וזכור את בוראיך בימי בחורתך', שבשעה שאתה בימי נעוריך, זכור שאתה בונה עכשיו את היסודות, והיסודות צריכים להיות חזקים.

תלמידי בעלזא שמרו על עצמכם ותזכו להתעלות מעלה מעלה

אתם, תלמידים יקרים, שאתם נושאים עליכם את השם בעלזא, 'וזכור את בוראיך', אל תשכחו מאיזה בור אתם שותים, אל תשכחו לאיזה בור אפשר ליפול, ושמרו על עצמכם. הזהרו, ותזכו להתעלות מעלה מעלה, הכח של בעלזא והקדושה של כל הצדיקים וועלן ענק ביי שטיין, שתוכלו להתעלות עוד ועוד, אבל הזהרו, ושמרו על עצמכם שלא תפלו חלילה לתוך הבור, 'וזכור את בוראיך בימי בחורתך'. היכן שהולכים והיכן שעומדים צריכים לזכור לקדש שם שמים, בין בתורה ובתפילה ובין בגמילות חסדים, הן בין אדם לחבירו, והן בין ההורים ובניהם, בכל הענינים ובכל הדברים צריך לראות שיצא מהם קידוש ה'.

על ידי זמ"ן נק"ט אפשר לזכות למעלת התורה

כ"ק דודי ז"ל (מרן אדמו"ר מהר"א זי"ע), זי"ע, היה נוהג לומר בעת שנכנסו הבחורים מהישיבה להתברך לפני קביעות שיעור, דאיתא מקדמונים שהראשי תיבות של הששה סדרי משנה הוא זמ"ן נק"ט, זרעים מועד נשים נזיקין קדשים טהרות. הוא רמז שצריכים לשמור על הזמן, כשצריכים לאכול שיאכלו, כשצריכים לישון שישנו, חוץ מאלו - נאר לערנען, וכדי לזכות למעלת התורה צריכים לשמור מאד על הזמן, וצריכים להחשיב את הזמן מאד. ה' תז"מ ב דר"ח אייר תשסז

קביעות שיעור

ענין ה"קביעות שיעור" הוא שעל אף שמצות לימוד התורה שייכת בכל עת בכל זאת צריכים להתחדשות

המנהג אצלנו שביום ה"קביעות שיעור" אין אומרים תחנון משום שהוא יומא דפגרא, וכך הנהיג כ"ק דודי ז"ל (מרן אדמו"ר מהר"א זי"ע) וכן היה המנהג בבעלזא, ואף על פי שזהו דבר המסתבר מכל מקום יש להבין מהו החשיבות העיקרית של יום זה, ובפרט שמצות לימוד התורה הוא דבר ששייכת בכל יום ויום.

ויתכן הפשט, דהנה הרגילות בתורה ומצוות - זה שהאדם יהא רגיל בתורה ורגיל במצוות מצד עצמו הוא דבר חשוב מאד, אבל הוא מורידה קצת מהיראה ומהשמחה והרגש, וכדכתיב בפסוק במשלי (כה, יז): 'הוקר רגלך מבית רעך פן ישבעך ושנאך' והיינו שאל תלך אצל חברך בכל יום 'פן ישבעך' שישבע ממך ועל ידי זה 'וישנאך', והמשל לכך הוא שאפילו המאכל האהוב ביותר לאדם, אזי באם ירגיל עצמו לזה יותר מדי זה ימאס אצלו, כמו כן הוא חבר שהנך אהוב ביותר, אבל אם תלך אצלו יותר מדי, יהיה: 'ישבעך וישנאך'.

וזהו גם כן הענין של ה"קביעות שיעור", שכן כל יום מחויבים ללמוד וכמו שאמר פעם כ"ק דודי ז"ל שעד ה"קביעות שיעור" צריכים ללמוד בלי שיעור, אבל ההתחדשות מכניסה חיות חדשה ושמחה והתלהבות, והוא נחוצה מאד בכל המצוות ובפרט בלימוד התורה. ואז ש'היום הזה ה' אלקיך מצוך לעשות' (דברים כו, טז) והיינו "שהוא בעיניך כחדשים" הרי זה סגולה ועצה טובה שיהיה: 'ושמרת ועשית אותם בכל לבבך ובכל נפשך'.

"קביעות שיעור" הזמן להתחזק ולהתגבר ולהתרחק מרפיון ידים

איתא באור החיים הק' פרשת יתרו (שמות יט, ב ד"ה 'ויסעו מרפידים') כתיב בתורה שהקדוש ברוך הוא אמר למשה רבינו קודם קבלת התורה, שיש שלש עיקרים להכנה לקבלת התורה, העיקר הראשון הוא שצריכים "להתחזק ולהתגבר, היפך מרפיון ידים", צריכים לקבל עול התורה, כשור לעול וחמור למשא, וצריכים לידע שהיצר הרע יעשה את הכל לצייר לאדם הדברים הקשים מלימוד התורה, כמה קשה להבין וכמה קשה לזכור, וכמה קשה לישב בכל יום וללמוד, וזה היפך האמת.

דוד המלך אומר (תהלים יט, יא) 'הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים' ובה צריך האדם לחזק את עצמו בשעה שהולך ללמוד, וצריכים לחשוב מחשבות האין לנצל את הזמן, כגון, - ערב שבת, מוצאי שבת, בין הזמנים, חודש ניסן ותשרי, כמו שכ"ק דודי ז"ל, היה רגיל לומר שענד קביעות שיעור, צריכים ללמוד בלי שיעור, זהו הכנה לקבלת התורה. אור לד' חשון - חורף תשעא

יומא דהילולא

**הרה"ק ר' משה מקאריב זצ"ל (בן כ"ק מרן מהר"ש זי"ע)
ב' אייר תרמ"ז**

נקרא על שם אבי זקינו של מרן מהר"ש זי"ע

ר' משה (מקאריב) נקרא על שם אבי זקינו (ר' משה רוקח זי"ע אבד"ק זלאטשוב וזבאריז ולאחר מכן בבראד) של כ"ק אא"ז (מרן אדמו"ר מהר"ש זי"ע) ז"ל, ור' אלעזר נקרא על שם אביו, ור' יהודה זונדל (מאוחז) על שם זקינה של הרבנית ע"ה. ואמר מרן שליט"א אולי על שם המגיני שלמה.

לעקף און בראנפין כג שבט תשלב

'ביני ובין בני ישראל' – בשבת קודש השי"ת מגביה את בני ישראל

בשבת קודש מגביה הקדוש ברוך הוא את בני ישראל אליו למעלה, כמו שנאמר (שמות לא, יז – תפילת ושמרו) **"ביני ובין בני ישראל את הוא לעולם"**, שבשבת קודש הקדוש ברוך הוא מגביה את בני ישראל גבוהה גבוהה.

ליל הסדר תשעג

ב' תועליות ממה שלא שחררו מצרים את ישראל בבקשת בכוריהם א. חירות עולם, ב. השרשת האמונה

למכה מצרים בבכוריהם כי לעולם חסדו (תהלים קלו, י).

כ"ק זקני (מרן אדמו"ר מהר"ד ז"ע) ז"ל אמר, דהנה איתא בבית יוסף (אורח חיים סימן תל) בשם התוספות (שבת פז ע"ב ד"ה ואותו) בשם המדרש (פסיקתא רבתי פרק יז סימן ה; נתחומא בחדש פרשת בא; שוחר טוב קלו, י), "כשלקחו פסחיהם באותה שעה נתקבצו בכורות של מצרים אצל ישראל ושאלום למה היו עושים כך, אמרו להם 'זבח פסח היא לה' (שמות יב, כז) שיהרוג בכורי מצרים. הלכו אצל אבותיהם ואל פרעה לבקש ממנו שישלחו ישראל ולא רצו, ועשו בכורות מלחמה והרגו מהם הרבה, הדא הוא דכתיב 'למכה מצרים בבכוריהם'".

ודקדק כ"ק זקני ז"ל, וכי איזו טובה צמחה להם לבני ישראל מזה. ואמר כ"ק זקני ז"ל, שב' תועליות יצאו מן דבר זה. א. שבני ישראל יצאו ממצרים שלא ברשות המצריים, ועל ידי זה לא היה להם יותר שום שייכות עם המצריים. ב. שנתחזקה האמונה מאוד בלב בני ישראל עד סוף כל הדורות.

ובזה פירש כ"ק דודי (מרן אדמו"ר מהר"א ז"ע) ז"ל: "למכה מצרים בבכוריהם כי לעולם חסדו", ומה טובה צמחה מזה, הנה ב' דברים יצאו לנו מזה. א. **"ויוצא ישראל מתוכם"** (שם יא), כלומר, שהשי"ת הוציאנו "מתוכם", ששוב לא יהיה לנו שום שייכות עמם, ולא יאיר בנו כלל מן אויר המצריים, וזה **"כי לעולם חסדו"**. ב. **"ביד חזקה ובזרוע נטויה"** (שם יב), שנתחזקה ונשתרשה האמונה בלבבות בני ישראל.

הזכיר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א – ליל הסדר תשעד; תשעה

'מי כעמך ישראל גוי אחד' – שמרגישים בצער השני

הטור (אורח חיים סימן רצב) מביא בשם המדרש (הובא בתוספות חגיגה ג ע"א), שישאל והשבת מעידים על השי"ת **"אתה אחד ושמוך אחד"**, והשי"ת והשבת ומעידים על בני ישראל **"ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ"** (ברכה אמצעיית – שמונה עשרה מנחה של שבת קודש).

והכונה ב"גוי אחד" היינו, כי בני ישראל הם באחדות, כולם כאחד, וכשיש לאחד צער מצטער חברו כמו שהצער הוא אצלו ממש, וכמו כן כשאחד שמח משתתף חברו בשמחתו כאילו הוא בעל השמחה. וכמו באדם אחד כשכואב אבר אחד כל גופו מרגיש הכאב, וכשיש לו כאב ברגל גם הראש כואב לו, כמו כן אצל בני ישראל כולם מרגישים את צער הזולת ושמחתו של הזולת.

'כאיש אחד בלב אחד' – אחדות הקדושה שהיא בשלימות

אולם, ישנה בחינה נוספת גבוהה מזו, והוא כמו שכתוב (שמות יט, ב) **'ויחן שם ישראל נגד ההר'**, אומר רש"י **"כאיש אחד בלב אחד"** (מכילתא), שהיה לבני ישראל אחדות הקדושה, שהרגישו שכל אחד מישראל הוא חלק הקדושה, ואי אפשר בשום אופן לחלק בין חלק קדושה אחד להשני. ולזה זכו בני ישראל במעמד הר סיני כדכתיב (שמות כד, ז) **'נעשה ונשמע'**, שהרגישו ממש את אחדות הקדושה שזהו מדרגה גבוהה ביותר. ליל הסדר תשס"ד

'בין קודש לחול בין אור לחושך בין ישראל לעמים' – בבית המדרש יש קדושת המקום, קדושת התורה והתפילה, קדושת ישראל

בבית המדרש יש שלש קדושות, הא' קדושת כתלי בית המדרש, שמתפללים ולומדים שם - מְקוּדָּשׁ.

הב' שמתפללים ולומדים בו, היינו בנוסף לכך שכתלי בית המדרש יש להם קדושה משום שמתפללים ולומדים שם, יש עוד קדושה של עצם הדבר שלומדים ומתפללים בו, הג' שבני ישראל מתאספים שם.

וכנגד ג' קדושות אלו יש שלש בחינות, 'וארשתיך לי לעולם וארשתיך לי בצדק ובמשפט ובחסד וברחמים. וארשתיך לי באמונה' (הושע ב, כא - כב), ומסיים הפסוק **'וידעת את ה'**.

הרי שעל ידי בית המדרש, שיש בו שלש קדושות, קדושת כתלי בית המדרש שמתפללים ולומדים שם, קדושה שמתפללים ולומדים בו, וקדושה שבני ישראל מתאספים שם, אפשר לזכות לדעת.

וזה שאנו אומרים במוצאי שבת בהבדלה, **"המבדיל בין קודש לחול, בין אור לחושך, בין ישראל לעמים"**, "בין קודש לחול" זהו קדושת כתלי בית המדרש, שמבפנים הוא קודש ומבחוץ הוא חול.

"בין אור לחושך" זהו הקדושה שלומדים ומתפללים בו, "ליהודים היתה אורה" (אסתר ת, טז) זו תורה" (מגילה טז ע"ב), והקדושה שבני ישראל מתאספים שם זהו "בין ישראל לעמים".

ליל הסדר שחל במוצאי שבת קודש תשסח

פרקי אבות (ב)

זוהר הק פינחס רנו ע"א), שמייחד את עניני שמים וארץ להשי"ת, וכתוב (משלי יג, כה): 'צדיק אוכל לשובע נפשו', ולכן בסוכות שאנחנו בבחינת צדיק, אשר 'צדיק אוכל לשובע נפשו', נשפע שובע לעולם.

כ"ק מרן אדמו"ר מהר"א ז"ע - ליל א דסוכות תרצז; תשה; תשו

'עצרת תהיה לכם' - ככל שמתעלים יותר נכוחם להתעסק עם הנשמיות לשם שמים

במדרש תנחומא (פנחס יז), כי מה שרואים שהקרבת של חג הסוכות פוחתין והולכין, עד שמגיעים לשמיני עצרת שאז מקריבים 'פר אחד איל אחד' (במדבר כט, לו), ואומר משל לזה: "שמי שיש לו אכסנאי, יום ראשון מאכילו פטומות (בשר שמן), למחר מאכילו דגים... למחר מאכילו ירק", וכך בכל יום פוחת והולך קצת, כמו כן הוא כאן בקרבנות, שבכל יום פוחתין והולכין.

ובספר "ישמח ישראל" (לשמיני עצרת ד"ה ביום השמיני) מקשה על כך, וכי כך הוא הדרך של מכניס אורח הגון, שנותן לאורח בכל יום לאכול פחות, והרי מכניס אורחים הגון אינו נוהג כן. ומסביר שם במשל, שכאשר בא להתארח אצל בעל הבית אדם שיש לו חולי בני מעיים, מה עושה לו המכניס אורח שחפץ לעזור לו, נותן לו סמי רפואות חזקים לחזק בו את כח העיכול, ובתחילה מאכילו מאכלים עדינים קלי העיכול, אבל אחר כך כשבני מעיו מתחזקים קצת מתחיל להאכילו מאכלים גסים יותר קצת, עד שמגיע לידי כך שיועד שבני מעיו כבר בריאים יותר, ואז נותן לו לאכול מאכלים גסים ביותר. והנמשל הוא, שאדם שלדאבון הלב אינו מתנהג כראוי ורוצה לשוב בתשובה ולתקן מעשיו, בתחילה צריך רק לשבת בבית המדרש, ללמוד ולהתפלל ולעסוק רק ברוחניות, כי אם יעסוק בגשמיות מיד יתקלקל, אבל אחר שכבר נתחזק קצת, יכול כבר להתחיל לעסוק במצוות גשמיות, עד שמתחזק כבר יותר ותשובתו היא יותר בשלימות, עד שבא למדריגה של 'בכל דרכיך דעהו' (משלי ג, ו), שכל מה שהוא עושה ומה שהוא פועל בביתו, באכילה ובשינה ובעסקיו, בכל דבר הכל הוא מכוון לשם שמים, ואז יכול לעסוק כבר בכל דבר שהוא, וכונתו היא: 'בכל דרכיך דעהו', 'כל מעשיך יהיו לשם שמים' (אבות פרק ב משנה יב; ברכות סג ע"א).

וזהו כונת המדרש, כי כל כמה שמבריא יותר יכול לסבול מאכלים גסים יותר, וזה סימן של בריאות, עד שמגיע יום שמיני עצרת, 'עצרת תהיה לכם', שכל מה שאתה עושה הכל הוא לשם שמים, אפילו כשאתה עוסק בדברים שאינם מצוה כלל, מכל מקום בכל דבר צריך שיקוון לשם שמים, שיצא מזה תועלת ברוחניות.

שטייעדיגע תורה תשסב

'במצוה קלה' - שאינה בדחילו ורחימו 'בבחמורה' שנעשתה בדחילו ורחימו 'מתן שכרן של מצוות' - שמתקנים ומעלים למפרע המצוות שכבר נעשו

בדרך רמז הרי מותר ליהודי לומר. איתא בזוהר הק' (תיקוני זוהר תיקון י' כה ע"ב) שכל מצוה שאינה נעשית בדחילו ורחימו... איני רוצה לומר מה כתיב בהמשך, ואיתא במסכת אבות (פרק ב משנה א) "הוי זהיר במצוה קלה כבחמורה שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוות", הנה "מצוה קלה" היא מצוה שלא נעשית בדחילו ורחימו, ואם עושה אחר כך מצוה אחרת בדחילו ורחימו, מתקן למפרע את כל המצוות הקודמות שלא נעשו בדחילו ורחימו.

ולכן "הוי זהיר במצוה קלה כבחמורה שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוות", משום שעל ידי שתקיים מצוה זו אף על פי שאינה בדחילו ורחימו, תזכה לקיים מצוה אחרת בדחילו ורחימו, ועל ידי כך תתקן למפרע את כל המצוות הקודמות שלא היו בדחילו ורחימו.

ליל א' דראש השנה שחל בשבת קודש תשסז

כאשר עובדים את השי"ת במדריגת 'כל' איהו צדיק דאחיד כשמיא וארעא נשפע שובע שבן "צדיק אוכל לשובע נפשו"

כ"ק דודי ז"ל (מרן אדמו"ר מהר"א ז"ע) אמר, דאיתא בשם האר"י הק' ז"ל (עיין סדור ר' שבתי לחג הסוכות) שבחג הסוכות נשפע שובע לעולם. וביאר כ"ק דודי ז"ל דבגמרא (סוכה כז ע"א) לומדים את החיוב לאכול פת חמץ בסוכות, מגזירה שוה ט"ו ט"ו מחג המצות, שכמו שיש חיוב לאכול כזית פת בליל הראשון של פסח, כן יש חיוב לאכול כזית פת בליל הראשון של חג הסוכות.

אלא שהחילוק הוא שבפסח חייבים לאכול מצה ובסוכות החיוב הוא באכילת חמץ, ואיתא בקדמונים (עיין זוהר הק' בא מ ע"ב) שמצה מרמז על יצר הטוב וחמץ מרמז על יצר הרע, שאכילת המצה בפסח מרמז על תורה ומצוות שמצד היצר טוב, ובסוכות אוכלים חמץ שמרמז על עניני אכילה ושתיה הבאים מצד היצר הרע, כי צריך לקדש עצמו ולאכול ולשתות ולישון בסוכה כדי לייחד גם את הענינים הגשמיים להשי"ת, שהתכלית הוא שיהא 'בכל דרכיך דעהו' (משלי ג, ו), "שיהיו כל מעשיך לשם שמים" (עיין אבות פרק ב משנה יב; ברכות סג ע"א; שולחן ערוך אורח חיים סימן רלא סעיף א).

והנה 'לית כל' אלא צדיק, דכתיב (דברי הימים א' כט, יא) 'כי כל בשמים ובארץ', ותרגם יונתן בן עוזיאל 'דאחיד בשמיא ובארעא'